ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник“ — Цетиње; Adresse: „Le Courrier de Cettigne“ — Cettigné (Monténégro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 35. ЦЕТИЊЕ, СУБОТА 1. МАЈА 1910. ГОД. ГОДИНА III.

Цетиње, 1. маја

Халејева репатица и пропаст свијета скинути су с дневнога реда и сад су сви телескопи управљени на новога краља Велике Британије. Као што је у доба језуитскога апсолутизма у Португалији било сто и толико дјела о животу Исусовом од зачетка његова па до рођења, тако сад истражују сваку ситницу у животу новога Краља Ђорђа, е да би зар из тога што позитивно могли закључити о његовоме држању као краља. То им је у толико потребније знати, што је дојакошњи краљ Едвард био владар који је многима задавао бриге. Хвале га као вапредног дипломату, али и као човјека, који је био кадар да запали сву Европу. Сада се тек објелодањује, какви су односи постојали између њега и његовога сестрића цара Виљема, послије између њега и цара Фрање Јосифа. Са сестрићем се никако није слагао, а кад је посјетио цара аустријског у Ишлу, за столом, при обједу, били су један према другом тако хладно учтиви, да су то и остали примјетили. Онда је, веле, Едуард отворено изјавио са својим жељама на среду, а опе су гласиле, да се Аустро-Угарска одвоји од Њемачке, што, веле даље, цар и краљ Фрања Јосиф није усвојио.

Велике је планова имао краљ Едвард, и сви ти планови пресјекла је његова неочекивана смрти.

Какав ће бити нови краљ? Хоће ли ићи стопама свога оца и хоће ли имати тога великог концепта у плановима, те умјешности у извођењу, ту стрпљиву енергију у поступности? За сада знају само то, да је увијек био бистар, схватљив и одлучан, сравњујући га с његовим покојним старијим братом. И знају још и то, да личи по карактеру и држању своме рођаку цару руском Николи II. Можда ће кроз који дан пропаћи још што год, а можда ће за мало и сам нови краљ *показати куда мисли поћи*, шта и како радити. Мало стрпљења па ће се знати и то.

Али има и још једна репатица која привлачи пажњу политичких астронома на себе. Има астронома, који овој репатици још сад поклањају више пажње но новоме краљу енглеском. То је репато питање критско, које је сад поново постало акутно. Турци су на њега окренули *све своје телескопе*, а не у мањој мјери и државе, које су балканским питањима у првоме реду заинтересоване.

Сједињење Крита с Грчком питање је времена, и изгледа да ће се ускоро привести крају. Крићани су ти који га хоће. Хоће га наравно и Грчка, и то у јакој мјери, *али политика искрених и добрих* односа краљевине према царевини не захтијева, да се краљевина с том жељом истакне. Крићани те политике немају, и они отворено проглашавају сједињење своје уже отаџбине с краљевином.

Турска је до сад у више маха наглашавала, да ће такав акт узети као повод рату и завојштити на Грчку. И завојштитила би да је сједињење у потпуној својој форми онда прокламовано. Онда није било арнаутскога устанка, а није било ни арапскога. Сад је ситуација измијењена. Крвави кадрил у велико се игра у Старој Србији с Арбанасима, а у Јемену је топрв на ново започет. Турска, види се, није кадра да угуши ни један од ових покрета. Хоће ли смјети завојштити и на Грчку?

Питање то изазива многа друга деликатна питања. Ова друга питања колико се тичу Турске, толико и нас. Принципијелно ми никада нијесмо противу ничијега народног уједињења и слободе, а практична политика опет ставља нам у дужност да не будемо ни противу Турске. У неку руку ми смо сад печеница између два огња. Ма како се вртјели, пече нас и једна и друга страна. А колико је [illegible] питање, да ли је то [illegible] да се сви користе, и ми да останемо увијек правијех руку, живјети једно од добрих сусједа у пријатељству? Не треба да претјерамо [illegible] факторе, који у овом питању одлучују, али толико морамо рећи, да су времена опет постала судбоносна за српско племе и да нам ваља напрегнути сав свој разум да погодимо прави пут.

Побуна у Арбанији

Настојавање Турске да на мирни начин угуши буну Арбанаса и да их упути на ред није успјело. Побуњени Арбанаси нијесу никако хтјели да се разиђу и побуна је узимала све веће размјере тако, да турским властима није преостало ништа друго него да оружаном руком угуше овај најновији покрет Арбанаса. Турска војска, која се све више нагомилава према побуњеним Арбанасима, предузела је оружану акцију. Отворена је жестока борба, која све веће размјере заузима.

Докле год Арбанаси нијесу били посјели Качаник, Турци су непрестано сматрали, да ће се цијела буна спријечити обећањима и помирљивим путем. Чак ни сукоби у Лабу нијесу први мах сматрани озбиљно с турске стране, па се и није одговарало пуном силом. Заузимање Качаника увјерило је главне команданте да Арбанасе треба силом покорити. Сукоби у Качанику још јаче су утврдили увјерење, да се свака неодлучност од стране турске војске може скупо платити.

На гиланске Арбанасе готово се није ни рачунало. Међутијем заузимање Качаника довело је турску војску у врло критичан положај, те се морао извести читав маневар, морало је пасти толико жртава док је кланац поново заузет.

Тургут- паша се напослијетку увјерио да ситуација постаје врло озбиљна. Јер кад овако јак отпор дају гилански Арбанаси, који су без довољно веза са осталим Арбанасима из блока арбанашког на колико ће тек озбиљнији и јачи отпор наићи турска војска кад се приближи језгру њиховом.

Педсет батаљона, који су сакупљени између Качаника и Феризовића нијесу довољни да се Арбанаси сломе и команданти то сами увиђају. И зато већ два дана стижу редифски батаљони. То су пуни батаљони, у сваком по 800 људи у потпуној ратној спреми.

До данас је из солунског вилајета, и то из мјеста Кавале, Драме, Серез, Нервокопа и Демир Хисара, испраћено на ону страну Качаника шест батаљона. Али ни то није све. Кроз кратко вријеме почеће да стижу редифски батаљони и из Мале Азије.

Војска се поново гомила. За два-три дана чека се да се војска крене у неколико праваца против Арбанаса. Један дио војске већ наступа у гиланску казу и по селима претражују арбанашке поглавице. Изгледа [illegible] да сасвим свршено [illegible] арбанасима. Може [illegible] још до једног или [illegible] у горњој Морави.

Н[illegible] ба биће у Дреници [illegible] буде уславила, па[illegible] све јачи отпор и по својој прилици врло ће се тешко пробити до Призрена. Пут до Призрена [illegible] и судбоносна војничка операција. На тој линији [illegible] ће побједи[illegible] или војска.

Сва опасност пријети од Љуме, која за сада иза леђа побуњених Арбанаса из околине пећске и ђаковичке још не диже главе. Љуто би се сваки преварио ако повјерује, да ће још дуго Љума остати мирна. Она ћути и чека турску војску. Љума се још поноси прошлогодишњом побједом над Џавид-пашом и сада само чека тренутак да се дигне. Кад се она побуни, побунће се цијела Арбанија.

Према статистици министарства војног, бунтовници су имали у борби код кланца приљевског од 10. априла, 250 мртвих, а у борбама код Никовче и Качаника од 17. априла 50 мртвих, док су турске трупе имале само два рањеника. Међу убијеним бунтовницима налазе се и неколико арбанашких поглавица.

Ирадом султановом допуштено је вишим командантима да свуда гдје нађу да је потребно објаве опсадно стање.

У парламенту је вођена дебата о приједлогу арбанашких посланика о шиљању у побуњене крајеве парламентарне комисије. Велики везир је изјавио да не постоји никакво *арбанашко питање и да влада не* држи да је покрет у Арбанији произашао спољним упливом, а још мање упливом кнеза Глике, већ покрет приписује поглавицама арбанашких од уплива. Влада ће благо примјенити правду и послаће у побуњене крајеве реформну комисију, али тек пошто се тамо дефинитивно мир поврати.

Послије говора великог везира настала је дужа дебата и најзад је одбачен предложени изашиљај парламентарне комисије са 132 противу 47 гласова.

Према службеним телеграмима, трупе под командом Џеми беја које су отишле из Скопља за сјеверну Стару Србију сјединиле су се са трупама Тургут Шефкета не наишавши ни на какав отпор. Само у близини Бодкова још има бунтовника.

Редифи из Трапезунта отићи ће у Арбанију. Други један батаљон редифа из Смирне већ је отпутовао за Арбанију. Из околине Гилана још стижу узнемирујући гласови.

Код висова око спаљеногa села Нинковца око канчулског кланца у прешевској кази и око Вирне Главе и Корбулића биле су велике борбе. У Бујановцу и Прешеву пролијена је силна крв, док је војска потисла побуњенике и успјела да заузме канчулски кланац.

Из Приштине стижу гласови, да се у пошљедњем часу дигао и Лаб. *Побуњеници лабски пријете да на*падну Приштину, због чега је Тургут паша наредио да два батаљона, који су у јутру стигли возом у Скопље, одмах продуже пут за Приштину.

Судећи по многим знацима, Арбанаси су у пошљедње вријеме највећу пажњу обратили на кланац Црнољеву. Ту су били сакупљени осим околних барјака још и ораховачки барјак са 2000 људи под предвођењем Мусе X. Муставе Ајруше Чанте, Асана Штавице, Јашара Бугарског, Шабана Буде, Дервиш Мере, Шабана Онђози и Асана Шабана. Ораховачки барјак сачињавају ова села призренског Подрина: Ораховац, Ритимље и Сламодреже. Иса Бољетинац, такође је са својима код Црнољева, те се претпоставља, да је код Црнољева и у околини сакупљена у овај мах највећа сила арбанашких побуњеника. Сва ова сила побуњеничка, имала је у главноме да држи висове црнољевског кланца и тако спријечи везу војске са Призреном, Пећи и Ђаковицом.

Због овога се и ријешио Тургут паша да појачаном силом од новодошавших трупа, удари на црнољевски кланац и тако отвори пут војсци за Призрен. У четвртак у јутро војска се кренула из Феризовића право према кланцу и послије првог сукоба заузела је Штимље. Арбанаси су се одмах почели повлачити *према кланцу у намјери, да* ту дочекају и одбију војску. Али ту прилику употријеби војска, те зађе преко Будакова с јужне стране кланца. Обишавши црнољевску клисуру, омогућено је да 4 табора војске прођу другим путем и стигну у Призрен. Тврди се, да се са овом војском налазе Руста Кабаш и Џан Сафер.

Сада се дакле очекују извјештаји о даљој борби код самог црнољевског кланца. *А тако исто и о бор*бама код околних села и висова, којих је такође, чује се, било.

Побуњеници из гиланске Мораве претрпјели су неколике поразе од војске, која их је из многих позиција изгонила. Од како је војска заузела мјесто Пожаране, побуњеници су се почели повлачивати према прешевској кази. Они посједају карадачке висове око мјеста Сефере, због чега је опет послата војска у Прешево.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Још о Халејевој комети

По рачуњању има наша земља да пројури кроз реп Халејеве комете 6. маја. То се може остварити само у случају, ако се међутим пут кометин не помјери, што није искључено, и ако се ос репа не искриви. Наравно мора у томе случају и дужина репа бити већа но растојање између земље и комете. Његова дужина, зато, мора износити најмање 24 милиона километара. С тога је веома сумњиво, хоће ли земља и пролазити кроза његов реп. Ако с тим репом буде оно што је било 1835. године, кад се је посљедњи пут та комета јавила, онда о пролазу земљином кроз реп не може бити ни говора. Онда је дужина репа прије Перихела била 20 до 30 степени велика. Тај напредно дугачки реп ишчезао је за вријеме пролаза кроз Перихел (кроз најмању даљину од земље). Тек много касније образовао се нов реп, који је друкчији био од пређашњега.

О природи материје, из које је реп састављен, а која је напредно танка, не зна се готово ништа. То ће се разумјети боље кад кажемо, да до 1895 године нијесмо знали *потпуно ни из чега се наш ваздух састоји. Донде се мислило да је састављен из оксигена и нитрогена*, са нешто мало паре и угљене киселине. Тек те године открили су енглески физичари лорд Рајлег и проф. Рамзе да у ваздуху има и других гасова, а нарочито један кога назваху Аргон. Рамзе је доцније доказао да ту има и Хелијума, и Неона и Криптона и Ксенона.

Кометин реп изгледа као какво непрекидно које потиче из комете. *Давно се већ увидјело, да реп није никква објешица закачена за комету, коју она за собом вуче*, јер облик његов непрестано се мијења, а густина његове материје готово је никква, тако да ту никакве кохезије *не може бити.*

По нашем мишљењу реп кометин неће бити ништа друго него блесак његове свјетлости, која одсијава с његове унутрашње стране, док је спољна страна главе ушљед брзога кретања и хлађења добила извјесну кору (или скраму). Само под том предпоставком може се објаснити ишчезавање и савијање репа, као и *тамност његове материје, чија је* кохезија ништавна. И само се тако да објаснити, да се кроза ту материју виде остале звијезде у неослабљаној свјетлости.

Према томе приповијетке о отровним гасовима не могу бити ништа друго до фантастичне фабуле.

Данас, првога маја, репатица ће се јавити на источном хоризонту у 2 сати и 14 минута; трећега маја у 2 сата и 34 минута.

У времену од 4. до 7. маја рађа се кад и сунце (од прилике) и онда се не види, јер га сунце надсијава. Од 20. маја постаје вечерња звијезда и онда залази: 7. маја у 8 сати и 23 минута; 8. маја у 9·19; 9. маја у 9·56; 10. маја у 10·23, а 18. маја у 11 сати и четири минута. Послије заласка сунца дакле моћи ће се дуго и добро гледати, само ће му мало сметати мјесечина.

1773. год. хтио је славни франц. астроном Лаланд да говори о кометама, али због великог материјала одустао је. Онда се муњевитом брзином распрострла вијест, да му је полиција забранила говорити, јер је хтио да прорече судар планете и земље и пропаст свијета, што је имало бити 30. априла. Опште очајање овладало је духовима, жене су од страха побацивале, други од страха пресвисли, трећи извршили самоубиство, и једна је то престало кад је дан 30. априла прошао без катастрофе. Тако је и сада свијет почео да нагађа свашта, али ће се брзо увјерити да ће и 6. мај проћи без пропаста свијета.

Бд.

Српство

Десетогодишњица Женске Учитељске Школе у Београду. Прва Женска Учитељска Школа у Србији отворена је 15. новембра 1900. године. Према томе 15. новембра ове године навршује се деценија [illegible] рада. На [illegible] ове године [illegible] се 15 [illegible] чисто породичног карактера. Жели се да [illegible] дођу да тога дана школу и посјете. Управа је жељна да овога дана буде [illegible], сви заједно и да учеснице теме и кажу, да им је успомена на школу мила, да се [illegible] радо сјећају да су захвалне на овоме што им је школа учинила. Садашње ученице, које су сада растурене по разним крајевима отаџбине, радо се сјећају ове школе, јер се од времена на време писмима јављају појединим наставницима и наставницама, у којима пишу како живе и шта раде а у приликама траже и обавјештења за поједина нова предузећа за добро школе и окружје у коју живе. Али за десетогодишњицу ове школе, бар на неколико дана раније, управа би желили да се све ученице јаве опширнијим писмима, у којима ће изнијети: како су до сада живјеле и како сад живе; како су радиле у школи и како им је оцјењиван рад; шта су радиле мимо школе за добро народа; и каквог су успјеха имале; ко им је све помагао и каквих су сметња имале у раду; шта би желиле да су још од школе добиле, па да више могу урадити за народно просвјећивање и да се у овом тешком али племенитом раду осјећају задовољније. Управа моли да јој се за десетогодишњицу јаве и да је походе и оне ученице, које нијесу постале учитељице у основној школи, а затим и оне које су наставнице у Вишим Женским Школама; које су на страним универзитетима или на домаћем универзитету. Хоће за десетогодишњицу да направи један биланс, из кога ће се видјети шта је дала ова школа отаџбини и народу за минулих десет година; хоће да се радује и тога дана, особито ако билансом буде задовољни и назошњетку хоће да изнесе садашњим ученицама лијепе примјере доброг рада за народ и просвјећивање његово у свима правцима; хоће да лијепим гласовима, које ће добити са разних страна, покаже ученицама, шта се све може истрајним марљивим радом учинити за добро народа и отаџбине, којој сви треба да служе, а којој могу да служе само тако ако буду растурени и по најудаљенијим селима отаџбине.

Ливница топова у Србији. У Србији се ради на томе, да се подигне ливница топова. То ће бити велика и модерна фабрика, за коју ће се машинерије набавити из Америке, пошто се америчка индустрија у овој грани сматра као најбоља. У тој фабрици било би једно одјељење и за израду аутомобила и других војничких потреба. Кредит за ову фабрику одобрен је и за први мах утрошиће се милион и седам стотина хиљада динара.

Крај велеиздајничке парнице. Државног тужиоца у Загребу остављен је Јосип Криж. Он ће изјавити да ли ће се парница против Срба велеиздајника обнов[illegible] потпуно одустати.

[illegible]годишњица гимназије у Н. Саду. [illegible] велика гимназија у Н. Саду на[illegible] сто година од како [illegible] прва гимназије ову сто[illegible] у[illegible]авиће на свечан начин.

[illegible] заставе у Босни. Одмах [illegible] Босне и Херцеговине [illegible] су питањем [illegible] заставе босанско-херцего[illegible] [illegible] заклетви војника у [illegible] Питање о за[illegible] [illegible] Колико су [illegible] осталим вјерским [illegible], пошто је католичка вјера [illegible] државна религија у монархији. Ту ствар нијесу смјеле да остави босанском сабору, до не би створили преседан да се сабор доцније не би мијешао у [illegible] ствари. Штадлер је осим тога тражио да све четири заставе имају с једне стране царског орла а с друге стране „Срце Исусово“. Муслимани су изјављали да ће они служити само под зеленим пророковим барјаком. Најзад је то питање скинуто с дневног реда: Босанци и Херцеговци остаће без аустриских застава!

Словенство

Начелник Љубљане. Овијех дана био је у Љубљани избор начелника градског и том приликом је градско вијеће једногласно одлучило, да начелник остане и даље др. Иван Хрибар, који је не само за Љубљану него и за цијелу Словенчку много учинио. Поводом овог избора Хрибару је грађанство приредило велике овације.

Први конгрес руских писаца. У Петрограду се налази на окупу први конгрес руских књижевника и новинара. На овоме конгресу узима учешће 1100 лица међу којима су 250 научника и умјетника, као год и многи чланови државног вијећа и думе. Конгрес има за задатак, да на првом мјесту пресиси спорна питања и уреди интерне односе, те ће се расправљати о положају новинарства у унутрашњости, о односу власника и сарадника, о ауторском праву, о судској одговорности новинара и т. д.

Споменик Хани Квапиловој. У Чешкој ће великој пјховој трагедиња Хани Квапиловој подигнути споменик на Небозизеку. Споменик ради чешки кипар Ј. Штруса и он представља велику умјетницу у природној величини.

Изложба „Српске Жене“

Праг, априла

Изложба „Српска Жена“ отворена је у Прагу на Ускрс у 11 сати прије подне у великој згради Луперна. Присутан је био одбор друштва Чешких Жена, а на чему му г-ђа Зорка Ховоркова. Од српских задруга: Др. Трајановић професор из Београда; г-ђа Радосављевић и г-ђа Кешанска из Пančева; г-ђа Зорка Борота и г-ђа Зорка Јеремићева из Митровице; г-ђа Берлдзиковска из Сарајева. При отварању је била изванредна пратка публика. Говорио је др. Владислав Черин у име „Словенског Клуба“, госп. Ал. Нахковски у име вароши Прага. Ту су многи универзитетски професори, свијет уредништва најбољих политичких и осталих листова: изасланици из Беча, и многи други чешки угледни људи.

Изложбу је отворила г-ђа Елиза пл. Пурковић, главни друштва Чешких Жена. Друштво је узело себи за задаћу да приближи чешки народ свим словенским народима, а почеле је то са српским народима, са српском женом.

Послије тога је г-ђа Зорка Ховоркова у дивном говору изнијела заслуге српске жене у народној умјетности и нарвила жељу, да та изложба буде посјећена боље и јеће узајамности.

Говорио је др. Владислав Черин за „Словенски Клуб“; г. Ал. Нахковски изасланик вароши Прага; на онда предсједника „Шумадије“ фил. Никола Шкеровић. Поздравио је г-ђу Ховоркову, на што му је она одвратила опет дивном поздраву српској омладини.

Говорили су заступници: „Хрватска“ г. Х. Калерин фарм. и „Хрвије“ Словенац Храшовац, правник.

Г. Богдан Видовић правник је искрено и срдачно поздравио госте из наших кра-

---

ПОДЛИСТАК

Прва српска изложба у Прагу

— Изложба женских рукотворина —

Госпођа Марија Лаудова Хоржица, уредница чланака пражког позоришта, написала је у недјељу пражких „Narod. Lustu“ о првој српској изложби у Прагу (рукотвори српкиња) овај симпатичан и лијеп чланак:

Био би гријех, који себе не бисте могли никад опростити, кад бисте пропустили да посјетите српску изложбу, која ће се скоро свечано отворити.

Питате се кад ће изложба бити отворена и гдје?

Одговор гласи пјеснички: Српска изложба биће отворена у часу љубави — првога маја, а смјештена је управо у „небу“. Може ли бити пријатнијег мјеста и пријатнијег тренутка отварања изложбе рада, у који је нежна мисао словенске жене уткала неоцјењиво благо своје маште и својега укуса?

Немогући причекати званично отварање погледала сам још раније у „небо“, чије су се двери гостољубиво отвориле раскоши српске народне умјетности, и била сам занесена. Пражани немају до сад можда ни помисли о раскошној дворани у „Луперни“, на Водичковој улици, за коју се с правом каже „небо“.

Дворана је дивно освијетљена и свиђа се свијема модерним техничким потребама.

Са прозора дворане и тераса до ње отвара се за Пражане сасвијем нов чаробни поглед на Праг и околину.

Дворана ова отвара се при пут пражком грађанству приликом изложбе братског народа.

Мислио, да се приреди српска изложба у Прагу, изнијела је госпођа Зорка Хозоркова, супруга чешког лекара, рођена Српкиња, која се асимилизовала међу Чесима тако, да осјећа с њима као рођена Чехиња и свом душом посвећује се похвалном јавном раду.

Са својом мисли г-ђа Зорка посветила је *Средишно друштво чешких жена, коме је* предсједница, па је рука под руку приступила за рад са одбором тога друштва.

Хвала буди великим везама и златном утицају г-ђе Зорке Ховоркове у Србији постигнуто је обавјештење и споразум у свему. По припремним радовима сада госпође из одбора примају, већ је четврта недјеља, пошиљке које стижу са свих страна, гдје се говори српски и хрватски.

Госпође имају пуне руке посла, бреме замотуљка, ваде из њих изложбене предмете, одвајају их у врсте, дијеле, броје, ударају на њих знаке и обавјештајне записке, размјештају их по изложима и на луткама.

Српска влада изнијела је радо на суверијет дамама и приређивачицама изложбе и о свом трошку послала је у Праг заслуженог управника етнографског музеја др Трајановића, који овдје намјешта народописни (етнографски) одјељак ова изложбе.

Млади Срби Клајић, који свом вољом помаже намјештање изложбе, с радошћу ми је саопштио, да ће за отварање изложбе у Праг послати своје изасланице и ова мјеста: Београд, Дубровник, Сарајево, Кикинда, Бечеј, Лијевно у Босни и т. д.

Карлевачки Саборски одбор одобрио је да се на српску изложбу пошиљу историски споменици народне умјетности. Ту су и богати везови за цркве.

Већ су многи изложени предмети добили *своје* пријеме на другим изложбама. То је заиста бисер народних везова и ручних ткањина, које представљају велику цијену. Неки из ових радова могу се назвати везивом и ткивом у пјесмама, што није речено само у фигури.

Занимљиво је како су ми приређивачице изложбе радо објашњавале, да везови на рупцима (марамицама) и другим стварима имају свој дубљи значај, говори својим говором. На примјер:

Момак, коме је дјевојка даровала својом руком извезени јаглук, зна да она одговара на његову љубав: он зна да *прочита из* веза на рупцу све што му дјевојка хоће да каже, али што му својим устима неће рећи.

Своме младожењи извезе дјевојка сву преобуку, коју он треба да обуче на дан свадбе, но колико нежних осјећаја ушију дјевојчине руке у рухо својега изабраника, који на дан свадбе мјене своју невјести око врата низку [illegible].

Како сам жалила што нећу знати читати те извезене знаке, у азбуку оних који се воле! Колико је у њима чари, нежније, топлије, надања, радости, па доста и бола и суза!

О свадби дарује младе и сватове ручницима. Срби и онако, кад нијесу свадбе, воле да их даривају народним везивом и ткањима. Кад сам 1901. гостовала у Београду, добила сам од српског женскиња дивно извежену народну пошиву, скројену из чиста ткапог руком, какво је носила бив. краљица Наталија. Осим тога добила сам на дар и руком рађени ћилим, извежене ручнике и рупце раскошних узора и све у бојама свјежег цвијећа.

Биће ми мило кад у чешким часописима буду штампане расправе наших стручњака о овој српској изложби, те ће тада свако из изложених ствари, стећи праву оцјену, коју моје лагано перо не може дати.

Обилно, стручно и дуго проучавање мора бити потребно свакоме, ко хоће по заслуги

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

јева, који нијесу жалили оставити свој дом, баш на овај свијетли празник, да би само присутни били овој дивној нашој свечаности.

Сваки говор пропраћен великим одушевљењем. Прочитана су многи брзојавни поздрави чешки и наши из свију крајева.

Предсједница је изјавила да је изложба *отворена*, и умолила госте да се *прошетају и ствари разгледају*. Изложба је дивно уређена, особито се истиче група из биогр. етногр. музеја.

Посјета је велика и све одабрана публика. Штета је велика, што је из наших крајева тако мало изасланика, док су Чеси особито одушевљени. — Улазница је 60 пара. — Са изложбе је диван изглед на Праг.

Невријеме у Европи

— Ружно вријеме преовладало —

У средњу изјутра над Цетињем се пролила киша, нешто захладило и послије неколико дијелнијех дана нестало мочварно вријеме, које још траје.

Али није само тако код нас. У великом дијелу западне Европе завладало је невријеме. Киша лије непрестано, а температура се спушта до нуле.

У Италији и Сицилији је велика олуја. Завладало је абнормално вријеме. У Палерму је бјесњио велики оркан. На Корзици и Сардинији је била велика бура, да се море излијевало.

И у Француској је непогода, нарочито у јужним крајевима. У Марсељу је била провала облака, која је усјевима нанијела огромне штете.

У Њемачкој су велике кише, а по многим мјестима је падао и снијег.

Над Бечом се излијева силна киша без престанка, а по брдовитим крајевима пао је и снијег. Дучав је толико набујао, да се почео преливати и варошки у доњој Угарској плавити.

Халејева репатица

О Халејевој репатици пишу сви свјетски листови, па како држимо, да она интересује и наш свијет, то о њој доносимо и ово редове:

Ми се љетос излазимо у сезони репатица, па имамо прилике и у мјесецу јануару неких вечери мотрити једну нову репатицу, коју астрономи називаше 1910-ој *а као свиједу друге величине са раширеним*, окомито у вис управљеним репом, те видјев је претечу, очекујемо сада с највећим нетрпљењем онај час, када ће се показати на небеском своду она знаменита Халејева репатица, која ће у овом мјесецу бити — до сада — у највећој близини наше земље.

Репатице су небеска тијела, која су се опажала у току свију столећа, особито кад у одређено вријеме, пошто их учењаци непрестано траже и то са свију страна и с највећом тријешњу. Кретање и путовање тијех врло је неуредно. Неке се крећу средно, то јест у правцу планета, неке у томе баш противном правцу; оне блуде по цијелом небеском своду, и режу, блудећи тим путем, све могуће углове. Многе се виђају само неко кратко вријеме, можда само неколико дана, а друге опет по мјесеце дана дуго.

У репатице краткога трајања, које се враћају к сунцу, спада и Халајеве репатица, која се опажавала до сада већ 17 пута. Први пут опазише ју у 12-тој години прије Исуса, а задњи пут године 1835. Повраћање исте опажавало се између 77 година и 7 мјесеци или између 74 године и 11 мјесеци, а описаше ју учењаци како жестоко блиста с дугим репом.

Едуардо Халеј, енглески математичар и звијездар рођен је у Лондону 29. октобра 1656. (умро као краљ астроном год. 1724. у Гренвичу), који је нашао и који је већ године 1677. издао поуку, како се назначују Анфелије и ексцентриете планета, писао је исте год. у Св. Јелену и оданде по налогу краљевског социетета — као тајник истога у Данциг, и то најприје у сврху, да уреди тамо размирицу између Хокеја и Хавелиса, оде онда године 1680. до 1681. у Француску и Италију да уведе тамо споразумљење између звијездарница у Гренвичу и Паризу.

Између Калеа и Париза мотрио је он ту репатицу, те ју назвао својим именом.

Помоћник бечке звијездарнице д р Хенрик Јашке, јавља бечким новинама, да је он ту комету фотографирао већ 17. јануара ове године, која показује на фотографској плочи дужину репа од 20 минута.

Звијездар Волф у Хаделбергу видио је ту комету простим оком дана 25. јануара ове године, те тврди, да се она може проматрати врло лако са обичним погледом.

Тохом мјесеца априла та комета је удаљена од сунца 110,000.000 километара а у мјесецу мају 20.000.000 километара од земље.

И ако се сада поричe и тврди, да се земља ове године налази — ради примицања Халајеве репатице — у врло опасном стању и тврди, да се иста сваких 75 година укрштава путем стазе земљине, те пошто се земља у то вријеме увијек на којем другом мјесту налази, да је на темељу тога ипак могуће, да се она једном приликом укрштивања земаљске путне стазе, сукоби са земљом.

На темељу тога прорачуна човјечијих пророка, 5. мај 1910 је онај дан и у њему онај тренутак, кад ће Халејева комета, крећући путе земаљске стазе, земљи бити тако близу, као до сада још нити нема дакле сумње, [illegible] дине реп Халејев [illegible] путе земљу, него чак да има велике опасности да ће Халејева комета кроз своје приближање и привлачну силу земље, губити на своју брзину кретања те да ће онда бити небеска тијела, [illegible] рити једно у друго.

Представимо ли послједице, које би за нас становнике земље настале тим сукобом, то морамо признати да нам предстоји опасност.

Састав Халејеве комете може бити или гасни или рудни. Ако су празне онда се ради о лако отровноме гасу, кога не би могао подићи ни један живи створ. Састоји ли се пак реп комета — како је то обично — само из излазећих гасова, који би само који часак покрили и опојили нашу земљу, то би тај случај уништио у један тренутак сав и цијели земаљски живот.

А буду ли пак то усијане душикове киселине, који случај узеше учењаци та кођер у обзир, то би сви живи створови земље у оном тренутку када реп тога комета опколи земљу у такво веселје и смијех пали, да би коначно и полудили и напокон се онесвијестили. Буде ли тај гас врло густ, онда је смрт и пропаст свега сигурна; дочим ако је разријеђен, онда би се живи створови могли опет опоравити. — Буде ли тај гас угљични оксид, — то је он онда ужасан отров! — тај не допушта више, да плућа створова удишу кисика.

Под тим упливом попала би све створове грозна главобоља, а напокон би морало све умријети, а у случају, ако би уплив тога гаса дјеловао само једно кратко вријеме, то би се онда повратити могли људи, који су јаче природе, — али послиједице биле би увијек, да би сви спасени остали глупаци.

Ну, срећа је велика, да нас тјеше ти пророци, који веле: „Надајмо се, да то све баш неће бити тако, како то ми судимо и предвиђамо, и да нам неће Халејева комета проузроковати несреће 5. маја 1910. — Ну погибија је свакако врло велика, јер пропаст свијета није још никада била могућа у таквој мјери, као баш ове године.

Сигурно је, да ће Халејева репатица у ноћи од 5. и 6. маја ове године сјећи путну стазу земљину, што ће бити у нашим крајевима ноћу, а у Азији и Аустралији дању. Па ако и реп ове репатице взиру земљу дирне, то можемо очекивати с највећим миром, те се сјетити да је наша земља још 21. декембра 1874. пролазила кроз реп комете, па да није нико погинуо од отровнога гаса њене састојине или да се каква несрећа догодила, које друге врсте.

Привреда

Златна правила за живинаре при одгајивању пилића. Врло много пилежи пропадне код нас само с тога, што им се за вријеме одгајивања не поклања довољна пажња. Једна најмања несмотреност приликом гајења може живинара да коштa [illegible] му цио труд оде узалуд.

Пи[illegible] мо[illegible]ете. Ако га чуваш, [illegible] храном хранио, бље [illegible] не чиниш ли то, [illegible] виш самом себи, немаш [illegible] о чекујеш.

Код нас је [illegible] жалост, врло често, јер је тако извођење тако и одгајивање пилеж остављено малој квочки и мали [illegible] Ди[illegible]ница врло се [illegible] сматрају: да је [illegible] око живине за домаћина губље[illegible] за једног [illegible], који је слаба кућа а за домаћицу пак — споредан посао, који треба да врши „кад стигне".

И једно и друго свргање је за дотичног домаћина или домаћицу чиста штета, јер они од таквог гајења живине не могу никад видјети оне користи, које им живина, са мало старања и труда, може дати. У срећним земљама одгајивању пилића се далеко боља пажња обраћа, па им је то и живинарство цвета и лијепе приходе доноси. У Француској у мјесту Руану, свака сељачка кућа заради само од живине по 1200 франака годишње, а код нас — дај боже, да и стоти дио од те суме прима једна сељачка кућа преко године.

Ми ћемо овдје изнијети неколико златних правила, која је искуство отворило, како треба пилиће одгајивати, и желимо, да их сваки домаћин добро туви и препоручи и својим мајкама, да се њих придржавају, јер су корисна за свакога, који хоће од гајења живине да има вајде.

Оне гласе:

1. Пилиће остави квочки, да се она о њима брине. Не вади их испод квочке и не узнемиравај их никако.

2. Пребројавање пилиће тек онда, кад видиш да је прошао рок извођењу. (Прегледај гаће испод квочке и извиј она, која су се увјарила).

3. Не узнемиравај квочку често око прегледања јаја, јер колика пута бркаш испод ње, толико ти пилића погази и уништи.

4. Кад квочка не напусти гнијездо за 24 часа, по извођењу првог пилета, онда храни пилиће (који су се у току тог времена извели) на ивици гнијезда, а не да их ради храњења на поље вадиш.

5. Квочка напуштa гнијездо кад нема више јаја испод себе. У том случају прво нахрани ју, па онда пилиће у присуству њеном.

6. Кад је вријеме рђаво, треба склонити квочку са пилићима у какав затворени простор (празну шталу, шупу, кошару идр.), гдје им непогода неће досађивати, а при том се ипак могу слободно кретати.

7. Пилиће треба навикнути да се хране у каквом ограђеном простору, гдје квочка не може имати приступа, као што је нпр. кавез за храњење, у које пилићи могу кроз решетке улазити и излазити, а квочка не може.

8. Поила треба да буде плитка и ниска, како би пилићи олако дохватили воду и не би се давили.

9. Преноћишта за пилиће треба да имају добар затвор, да су топла и постељана сламом.

10. Првих дана пилиће треба хранити чешће, најмање сваких *два часа*; послије неколико дана *пет пута* дневно. Приликом храњења треба им давати по мало хране, како се не би прејели или поганили храну.

11. Првих два три дана, док пилићи не ојачају, треба их хранити ситно издробљеним куваним јајима, а послије замјешеним кукурузним брашном са нешто ситно исјецкане траве, луперке и др.

12 Чим пилићи перје добију, могу се хранити оном истом храном којом се храни матора и одрасла живина, само са нешто јачим оброцима.

13. Кад пилићи одрасту и квочка их напусти, треба им наћи простора да одвојено ноћивају од матере живине, пошто их ова не трпи радо поред себе.

14. Такође треба их издвојити и по пољу, да не би се прије времена парили и услијед тога слабили у спази и порасту.

Ово су у главном та правила, којих се наши живинари и пољопривредници треба строго да придржавају приликом извођења и гајења пилића. Она су, као што се види, и лака и савладљива и што је најглавније њихово извршење не изискује никакве материјалне жртве, до само пажљивост и марљиво старање. А то, мислимо, да може сваки да уложи, ко поле себи добра и благостања жели.

Практични савјети за одгајиваче пловака. Пловчићи, док су још мали, не треба их пуштати у воду да се брчкају. Један практичан живинар ово вели о гајењу пловчића:

„*Моје младе пловке, тек послије 36 сати*, пошто су се испилиле, добијају своју храну, која се састоји из стврдлог хлеба расквршеног у млијеко. Овим их храним дневно *шест до седам пута*. Воду им дајем у *валовчићима са решетком, да се не би квасиле*. И ако је пловка више водена живина, ипак за првих 14 дана не може да сноси мокроту. Пошто сам пловчиће за првих 10 до 12 дана храно *овом храном, почињем им послије тога* времена давати исту помијешану са мало мекиња, кукурузног брашна и јечмене прекруне. Кад навршe четири недјеље старости, онда им поред горњег дајем кувани и изгњечен кромпир, који половину дневног оброка заузима. Ситну сасјецкану коприву, маслачак или салату треба им давати помијешане са поменутом храном, али тек онда кад пловчићи навршe три недјеље старости. Гдје нема кромпира добро је и кукурузно брашно. Овако их треба хранити до 12 недјеља, а послије тога обичном храном, којом хранимо и матере пловке.

Дневник

Талијанска флота. Услијед смрти енглеског краља, због кога је одређена и на нашем и талијанском двору дворска жалост, талијанска флота, која је требала доћи под Бар данас, долази идуће суботе 8. ов. мјесеца.

Изасланство из Србије. Биоградски листови доносе, да Двор и влада у Србији нијесу још тачно одредили дан кад ће изасланство Србије отићи на Цетиње да честитају прославу Њ. Кр. В. Књазу Господару. Изгледа да ће изасланство доћи на Цетиње у мјесецу јуну. Неки листови доносе, да ће Краљ Петар са Престолонаслједником Александром доћи на Цетиње кад и талијански Краљ.

Нови бугарски посланик. Биоградско „Ново Вријеме" доноси: „На мјесто г. Тошева, бугарског посланика у Биограду, као што бугарски листови саопштавају, биће *постављен првим дипломатским указом* г. Дим. Ризов, садашњи бугарски посланик у Риму. Г. Тошев *иде за посланика на Цетиње*". *Ово* региструјемо само по новинарској дужности, пошто нијесмо могли провјерити колико ова вијест одговара истини.

Обољела. Супруга овдашњег њемачког посланика г. Пилгрим Балтаци-а *услијед назеба озбиљно* је обољела и сјутра путује у Бе-

---

да опјени — рад простог женског женскиња српског.

А какво српска сељанка почиње ткати ћилиме, показе? Она на нијеску или пловчић шара своју шару. Ако хоће да извиђара круг, узме грнчи или валеницу па окружи круг. Ако јој треба пространа шара, узме тропожац. Све је просто, све се ради на најпримитивнији начин.

А на шта се угледа? — Све што види око себе: дрво, цвијет, животињу, све то лијепо слаже у свој ћилим, или у своје везове и ткањне.

Све укусно и примамљиво искићено. Пауче, *чарде, горбе*, — *свакој најпростијој* ствари дају вриједне руке српске жене примамљиви изглед.

Торба има код Срба велику важност. Тамо неће нико упрти товар на леђа, ни за котарину не море. Све замјењује торба, али дивно изаткана, шарана и окићена.

Видјећете на изложби српској и шарена *јаја*, али су сасвим другојаче но у нас.

Одбор за припрему изложбе добио је писмо из Брна, у Моравској, да цијелу изложбу пренесе послије из Прага у Брно.

Из Познања допутовао је г. управник Искорпил, да за тамошњи музеј изабере и купи скупоцјене предмете.

И г. Тројановић купио је овдје у Прагу, одмах неке нове предмете за етнографски музеј у Биограду.

Грађанство ће имати прилике да купује изложене предмете. Они су дрогоцјени, али и јевтини и преко мјере лијепи, укусни. За једну или двије круне може се добити оригинал правог српског везива. Рупи, ручници или убруси, торбе мање или веће, тканине руком ткане, од којих се могу срезати лијепе блузе и модерно одијело и зубуни (жипони, капути) за 1 круну и више, метар. Ћилими су дивни. Сваки може узети што му се свиди и према своме новчанику.

Наречита је идеја ове изложбе да се прибере припремни материјал за свесловенске изложбе у опште, ма гдје се приређивале. Прва српска изложба у Прагу као књига, узбрана из најцвјетнијега чаробног цвијећа народне умјетности, што се расцвјетала у Србији, Славонији, Далмацији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Старој Србији, Македонији и т. д.

По свршетку српске изложбе у Прагу неће ништа у српским дворовима бити оскудне у успоменама, с којима ће чешке домаћине окитити своје станове, или ће се њима послужити као угледом.

Послије овога — до виђења у српском небу у прашкој „Лицерни".

мачку ради лијечења. Поводом тога Њ. Кр. В. Књаз Господар учинио је у петак послије подне посјету њемачком посланику, гдје се изволио дуже вријеме задржати.

Ћесар у Херцег-Босни. Из Беча јављају, да ће аустриски ћесар, који се сада бави у Пешти, у другој половини овог мјесеца посјетити Босну и Херцеговину. У Сарајеву ће се задржати три дана, а у Мостару два. На овом ће га путу пратити оба предсједника кабинета и сви заједнички министри.

Талијанска флота. Као што јавља Кор. Биро, талијанска флота, која се идуће суботе очекује под Бар, јуче се крепула из Венеције.

Одложио пут. Овијех је дана имао доћи на Цетиње инкогнито надвојвода Ернест Саксонски, Кобург Гота са надвојвоткињом. Он је имао доћи преко Трста и Дубровника, али га је у Поли стигао глас о смрти енглеског краља, те је прекинуо путовање и повратио се.

Вратио се у Биоград. Престолонаслједник Александар од Србије, који је био у Француској и Италији, вратио се преко Беча у Биоград.

Угарски сабор. Ћесаровим ручним писмом угарски сабор сазван је за 21. јуна.

Халејева комета. *У грађанству* је врло велико интересовање за Халејеву комету, која се од прије десетак дана може видјети голим оком сваке ноћи послије два сата. Кад год је ведро ноћу излази велики број грађанства и посматра Халејеву комету, која се врло лијепо види око три сата по поноћи. Овијех дана смо је и ми посматрали од 2—3½ сата по поноћи. Комета се види сјеверо-источно од зорњаче под углом од 20°. Она је јасна и сем зорњаче јасније се види *од свију других звијезда, реп јој* је двокраки и знатно слабији од свјетлости комете. Комета се креће од југа к сјеверу и осјетно се покреће. Оба крака што се више удаљују од комете шире се и уздигнута су под углом од 15—20°, — косо иду од комете на више. Када се посматра са Цетиња — а најбоље је мјесто за посматрање код Црне Греде — послије 2 сата по поноћи виде се крајеви од репа и што се више приближује три сата реп се види све више и боље тако, да се око три сата види и сама комета, чије је кретање осјетно. Послије три сата свјетлост комете и репа умножава се ушљед појаве зорњаче и свитања тако, да се у обзорју потпуно изгуби. Посматрана са Обилићеве пољане види се ниско на небу преко војног стана, спиже болнице, а посматрана из вароши више болнице, али, као што рекосмо, најбоље се може видјети са Црне Греде у правцу сјеверо-истока. Звјездарница у Гренвичу извијестила је све звјездарнице, да наша земља неће проћи кроз реп комете као што се до сада рачунало. По томе астрономском рачунању комета се имала приближити земљи на 23 милиона километара и тада је њен реп имао да обавије цијелу земљу. И ако се зна, да је маса кометиног репа рођа 7000 пута од наше атмосфере и да нам не би могла ни у чему нашкодити, постојала је велика бојазан, која је новим открићем гренвичке звјездарнице у толико прије отпала.

Рељефна карта Црне Горе. Суплент пишке гимназије г. Влад. Маринковић израдио је рељефну карту Босне, Херцеговине и Црне Горе. Карта је рађена у размјери 1:500.000, цијена јој је 50 перпера и ми држимо да ће се надлежни постарати да је што прије набаве.

Скупштина Читаонице. Сјутра послије подне биће годишњи скуп цетињске читаонице у друштвеном локалу ради избора нове управе. Како се у овој години треба читаоници поклонити нарочита пажња, то би од потребе било да сви чланови на годишњи збор дођу и узму учешћа у избору нове управе.

Отпочела рад. Школа играња г. Мике Катариваса отпочела је рад. Општа предавања држе се у Зетском Дому сваке вечери, гдје се и упис врши. Наша омладина не би требала да пропусти ову згодну прилику а да се не упише у ову солидну школу, гдје ће моћи да изучи најмодерније салонске игре наше и стране.

Изречена пресуда. У августу мјесецу нестао је новац у Управи Двора Њег. Височ. Књаза Мирка, којим је новцем располагао Живко Стојановић, рачуновођа исте управе. Пресудом обласног и Великог Суда, Стојановић је ослобођен као невин од свих кривичних одговорности, а Андрија Вушуровић дворски слуга кажњен са три године затвора, да плати новац и трошкове по ликвидацији суда.

Читуља. 24. марта ов. год. преминуо је у Кијеву Божидар Клисић, син покојног капетана Марка Тушова Клисића. Покојник је био *свршио духовно училиште у Кијеву*, а потом наставио Семинарију, гдје га је затекла и смрт у II разреду, а у 19. години младићског живота. Покојни Божидар био је обдарен свијем оним врлинама, које могу красити младића тога узраста. За све вријеме школовања у Русији био је између својих другова свагда први у науци, а поред тога увијек примјерног владања, што свједоче његови многобројни дарови и одликована. И баш кад се на њега [illegible] у [illegible] прелане га [illegible] грађанској. Његова свога [illegible] у томе, што су имали тако вриједног сина, друга и [illegible]. Покојник [illegible]

Кроза свијет

Предсједник париске „академије играња" Лефор дошао је до убјеђења да се из пашовијет дела Ростановог „Шантеклер" може добити извјесна корист за огу граду умјетности. Он је утврдио да у модерном учењу играња има још доста непотпуности, пошто ученици играња још нијесу почели учити како животиње играју. „Ми се морамо", узвикнуо је он патетично, „да, ми се морамо упознати са разновврсним изразима, покретима и ставовима животињског свијета". Тако је рекао, тако је и учинио: створио је једну нову игру „Шантеклера", игру која ће приближити постављеном му идеалу.

Ево тачног списка све значајне игре и по имену и по циљу:

1. Петао и кокоши шетају у кругу лаганим кораком, машући неустављено главом. Тек с времена на вријеме шетња се прекине мало бржим кораком, па опет по тако и животиње јако лупају крилима. Дакле према овој тачно запаженој шетњи мораће се подражавати и у игрању.

2. Петао се окреће око кокошке, вукући своја крила.

3. Петао и кокошка праве заједно своје кораке вукући јако ноге; ова фигура личи на „Classes".

4. Кокошка гребе ногама земљу, петао скаче и она бјежи, споро лупајући крилима.

5. Обоје почињу исту игру изнова на неком другом мјесту, живо машући крилима.

При овој игри, уређеној по извјесним моментима код наших домаћих птица, руке ће се држати на леђима, али тако испружене да се подражава махање петла и кокошке.

Из бијела свијета

Богаташ зе његу зуба. Американски богаташ А. Форст намјерава дати 2,000.000 долара за његу зуба школске дјеце у Бостону, Мас. Он мисли подигнути зграду, коју ће снабдјети са свим модерним апаратима зубарске умјетности, те у њу смјестити неколико најбољих зубара из Масахуетс. Ову своју намјеру Форст ће почети остварати чим му државно законодавно тијело ријеши молбу за инкорпорацију.

Племенска свађа у Африци. Између вођа Рас Олија и Рас Микаела породила се свађа, која ће по свој прилици већ овијех дана довести до непријатељства између обих племена.

Друго издање Екерито-а. У Св. Ловрينцу се догодила катастрофа, која у много чему наличи катастрофи пожарној у Екерито-у. Дјеца учитеља Таркаша играла су се са још неколико дјеце у стаји пуној сијена. Наједанпут им падне на памет, да се играју Екерито-а. Однекуда узеше жижице и за час плана једна на друга, док коначно није плануло сијено, кога је стаја била пуна. Пламен захвати и одјело дјеце. Наста вриска и замномагање, а онда се дјеца разбјеже широм. У ватри је остала једна ћерка учитеља, те је сасвијем изгорела. Јадни је отац полудио од боли, када је чуо за несрећу која га је задесила.

Шпањолац и љубав. У шпањолскем пословицама о љубави зрцали се ведра душа Шпањолца. Како биш сада свију златни данци љубавничкога сањарења и љубавних састанака, преносимо неке од тих пословица. Ево их:

Боље је љубити из далека, него из близа. — Мирту љубави наћи ћеш само у врту вјерности. — Што боље љубиш, тим си луђи. — Дан, када славиш пир, зади и ти је безбрижни дан. — Брак је врећа, а у њој 99 змија а и 1 јегуља. — Боља је сиромахова кћи, него богаташева слушкиња. — Не дај, да ти жена стане на ножне прсте, сјутра би ти сјела за врат. — Прва жена од Бога, друга од човјека, трећа од ђавола. — Зет је зимско сунце: касно излази, рано залази. — Кад се дјевојка удаје, има један језик а седам руку, мјесец дана затим има једну руку а седам језика. — Двоје није могуће надхрвати жену у љубави, а Нијемца у писању. — Пун брод сребра малекост је, да жену задовољиш. — Из мора со, из жене зло.

[illegible] манастир — тврђава. Јав[illegible] Б[illegible]е: Убрзана се дебата [illegible] у овдашњем градском [illegible] жене дозволе, односе [illegible] на свдашњемјеуст[illegible] а првокласне палате, [illegible] срез града. Јесули хоће [illegible] у праву правну [illegible] са [illegible]вима, пушкарни[illegible] [illegible]ом и т. д. Како [illegible] у [illegible] малске законе, то [illegible] већ започели гра[illegible] не чекајући [illegible] Ако се за заштиту грађана довољно полиција и војска, да ли се не смије дозволити становници града градња приватних тврђава. Јесу ли ће лако бити присиљени, да поруше већ започете [illegible] градње.

Позив на претплату

У току мјесеца маја ове године изаћи ће из штампе моја књига:

Књаз НИКОЛА I као пјесник

књига, којој су додате **15 новијех пјесама** Књижевнијех, изнијеће 10 штампаних табака обичне осмине, а цијена јој је **1 Перпер и 20 пара**.

Скупљачима уступам на сваких десет претплатника по једну књигу.

Молим све своје пријатеље и пријатеље српске књиге, да би се изволјели заузети око прикупљања претплате, и да што прије пошљу спискове претплатника с новцем. Уредништва, пак, српскијех и хрватскијех листова молим да овај позив изволе прештампати.

Цетиње, 1. маја 1910. г.

Проф. **Перо Вучковић,**
Министар Просвј. и Црк. Послова.

ПОЗИВ

На основу чл. 27. друштвених правила, Цетињска читаоница одржаће 2. маја т. г. у 3. сата послије подне главну годишњу скупштину са сљедећим дневним редом:

1) Читање извјештаја о раду управе као и стадне друштвене благајне;

2) Оставка старе управе и бирање нове управе; и

3) Евентуалија.

Позивају се г. г. чланови Читаонице, да изволе доћи на скупштину, на којој ће, према друштвеним правилима, имати право гласа само они, који буду до тога дана исплатили годишњу чланарину.

Број 100.

Цетиње, 15. априла 1910. год.

Секретар
Филип Врчевић.

Предсједник
Цетињске Читаонице
Душан Вукотић.

ТРГОВЦИМА

Примамо горуђене

САПУН ЗА ПРАЊЕ

„L'arrosoir" са 72 % уља и „Notre Dame, са 60 % уља.

Да је ова врста сапуна најбоља свједоче преко 10 награда, које је односна фабрика на разним изложбама добила.

Подпуно.

Чубрановић и Друг.
заступници
saponeria a vapore
P. B. Gillisa J. B. Rîbe
Marsiglia.

9/10

БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Јављамо свима заинтересованим да смо добили заступништво за Црну Гору

АПАРАТА И ЦИЛИНДЕРА

И СВИХ ПОТРЕБИТИХ СТВАРИ ЗА ТОЧЕЊЕ ПИВА

ОД ЧУВЕНЕ ФИРМЕ

ANTONIO GÄRTUER

која је одликована златном медаљом на изложби у Горици 1904. г.

Продајемо све по *најнијеренијим цијенама* и по жељи:

франко бро. Бар, Котор или у *нашем депозиту у Подгорици.*

С особитим поштовањем

4/6 **Ђорђије Бр. Радојковић.**

СВОЈ СВОМЕ

ВАЖНО ЗА СВАКОГА, А НАРОЧИТО ЗА НАШЕ ТРГОВЦЕ

ПРВА СРПСКА АГЕНТУРНА И КОМИСИОНАРСКА

РАДЊА

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА У ПОДГОРИЦИ

Отпочела је свој рад, те прима и најсавјесније обавља — наруџбе.

Ово је једина и најсолиднија Агентурна и комисионарска **радња** преко које се могу све врсте трговачке робе а нарочито:

Кафа, Шећер, Брашно, Пиринач, Петролеум, Кожа, Шпирит, Свијеће, Сапун, Сардине, Чоколада, разни **Ликери** и **Минералне Воде**,

како по најнижим дневним цијенама тако и уз најповољније услове поручити.

СВОЈ СВОМЕ

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Штампа К. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник **Лазар Чобељић**